

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft de erkenning van de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën, d.d. 15 juni 2018.

1. INHOUDELIJK

Situering

De erkenning van nieuwe initiatieven gezinszorg en aanvullende thuiszorg (GZAT) is momenteel beperkt gereguleerd. De huidige regelgeving bepaalt dat een nieuw initiatief GZAT moet passen in de programmatie van gezinszorg (art. 3 van het BVR van 24 juli 2009¹). Op dit moment is er niet bepaald op welk geografisch niveau de programmatie van gezinszorg getoetst moet worden. In het verleden gebeurde dat op het niveau van de gemeente(n). Daarnaast zijn er ook geen evaluatiecriteria bepaald waaraan de aanvragen kunnen getoetst worden. Hierdoor kunnen aanvragen niet geprioriteerd worden. Dat geeft problemen in het geval er meer aanvragen voor een dienst GZAT zijn, dan er middelen beschikbaar zijn.

In de regelgeving is ook opgenomen dat de minister jaarlijks maximaal 10 % van het extra aantal te subsidiëren uren gezinszorg kan toekennen aan nieuwe initiatieven (art. 8 van bijlage I bij het BVR van 24 juli 2009). Aan een erkende dienst wordt in het eerste werkjaar van zijn erkenning een urencontingent toegekend van 15.390 uren gezinszorg.

In de conceptnota "Zorg- en ondersteuning op maat van alle gezinnen. Nieuw werkingskader voor de diensten voor gezinszorg" werd het volgende opgenomen m.b.t. nieuwe initiatieven GZAT:

"De huidige bepaling waarbij maximaal 10% van de uitbreiding naar nieuwe initiatieven kan gaan, is nu nog moeilijk te verantwoorden binnen de Europese mededingingsregels.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering betreffende van 24 juli 2009 de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

Zoals alle diensten moeten ook nieuwe diensten voor gezinszorg voldoen aan alle erkenningscriteria zoals:

- 10 VTE verzorgend personeel in dienst hebben,
- Een rechtsvorm hebben overeenkomstig artikel 50 van het Woonzorgdecreet, rechtsvormen waar het bij wet verboden is haar leden een vermogensvoordeel te bezorgen."

...

*"Een nieuwe dienst voor gezinszorg wordt voor 15.390u. erkend. **Er zal werk gemaakt worden van regelgeving waarbij het oprichten van nieuwe diensten gezinszorg in de regionale zorgafbakening² gespreid en gekaderd wordt in een meerjarenperspectief.***

Dit moet toelaten dat zowel bestaande diensten als nieuwe initiatiefnemers ontwikkelingsmogelijkheden krijgen."

...

"Nieuwe diensten dienen steeds te voldoen aan alle erkenningsvoorwaarden en kunnen niet categoriaal werken."

Bij te nemen initiatieven in de conceptnota staat er (periode voor de implementatie van de persoonsvolgende financiering):

- Aanpassing van het regelgevend kader voor de toekenning van bijkomend urencontingent en de erkenning van nieuwe diensten.

Bijgevoegd ontwerp-BVR geeft uitvoering aan deze bepaling wat betreft de erkenning van nieuwe diensten. Het regelgevend kader voor de toekenning van bijkomend urencontingent aan bestaande diensten zal in een latere fase uitgewerkt worden.

Deze ontwerpregelgeving is tot stand gekomen in samenwerking met de sector. Hiervoor werd er een werkgroep opgericht waarin zowel openbare, private, kleine en grote diensten GZAT vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep heeft als taak een nieuw regelgevend kader op te stellen voor de erkenning van nieuwe initiatieven van diensten GZAT, de toekenning van de uren gezinszorg aan de erkende diensten en meer flexibiliteit en continuïteit in de hulp- en dienstverlening. Deze werkgroep is ondertussen al 7 keer samengekomen.

Voorstel

De erkenningsprocedure voor nieuwe initiatieven GZAT wordt transparanter gemaakt en meer uitgewerkt. De programmatie van de diensten GZAT zal in de toekomst naast programmacijfers gezinszorg ook evaluatiecriteria bevatten. De huidige berekening van de programmacijfers gezinszorg blijft op dit moment behouden (art. 2 van bijlage I bij het BVR van 24 juli 2009). Er loopt momenteel een onderzoek naar de programmatie in de sectoren die gevat zijn door de Vlaams Sociale Bescherming. Na afronding van dit onderzoek zal de programmatie herbekeken worden.

De minister krijgt de delegatie om de evaluatiecriteria vast te leggen (cfr. andere thuiszorgvoorzieningen). Hij moet daarbij rekening houden met de invulling van de programmacijfers gezinszorg in een regionale stad³, de toetsing van het werkgebied van de dienst GZAT aan de invulling van de programmacijfers gezinszorg, de datum van indiening aanvraag en de samenwerkingsverbanden met andere welzijnsvoorzieningen en vrijwilligersorganisaties. De criteria worden in deze volgorde gehanteerd. De Vlaamse Regering kan nog andere evaluatiecriteria bepalen.

Ondanks het feit dat de programmatie gezinszorg nog niet volledig is ingevuld (73,54%

² Onder regionale zorgafbakening wordt de regionale zorgzone (op regionaal stedelijk zorgregioniveau) bedoeld, zoals beschreven in de beleidsvisie "een geïntegreerde zorgverlening in de eerste lijn". Tot uitwerking hiervan wordt het niveau "regionale stad" zoals beschreven in de decretale indeling van het Vlaamse Gewest in zorgregio's, gebruikt.

³ Regionale stad als vermeld in de bijlage bij het Zorgregiodecreet.

in 2016), zijn de extra uren gezinszorg, die jaarlijks beschikbaar zijn, beperkt. Het is niet mogelijk om, in het kader van de prioritering bij de toekenning van een urencontingent gezinszorg, nieuwe initiatieven te vergelijken met al erkende diensten GZAT, omdat die nieuwe initiatieven nog geen werking hebben. Het is dan ook belangrijk dat er een evenwicht wordt gevonden tussen het erkennen van nieuwe initiatieven, die dan een urencontingent gezinszorg krijgen toegewezen, en bestaande initiatieven die de mogelijkheid moeten krijgen om hun werking te laten groeien.

Om te voorkomen dat alle uren van de uitbreiding gezinszorg naar nieuwe erkende initiatieven zouden gaan en dat bestaande diensten niet meer kunnen groeien of omgekeerd dat er geen nieuwe initiatieven mogelijk zijn, wordt er in de regelgeving ingeschreven dat de procentuele ruimte in de programmatie gezinszorg (niveau Vlaanderen en Brussel-Hoofdstad) bepaalt hoeveel middelen er van de uitbreiding procentueel maximaal naar nieuwe diensten gaat. Indien de invulling van de programmatie dus 70% bedraagt, zal er maximaal 30% van de uitbreiding naar nieuwe initiatieven gaan. Deze bepaling komt in de plaats van de bepaling dat maximaal 10% van het extra aantal te subsidiëren uren gezinszorg wordt toegekend aan nieuwe initiatieven.

De invulling van de programmatie Vlaanderen en Brussel-Hoofdstad wordt als volgt bepaald: effectief gepresteerde uren, incl. uren dagverzorging (gegevens uit Vesta⁴), worden afgezet tegenover de programmacijfers gezinszorg van hetzelfde jaar (uitbreiding voor het jaar X op basis van cijfers van jaar X-2).

Binnen deze ruimte bepaalt de minister jaarlijks hoeveel nieuwe diensten erkend kunnen worden. Nieuwe diensten, erkend door reconversie van woongelegenheden (ontwerp-BVR erkennings- of omzettingskalender⁵), passen binnen dit kader. Nieuwe diensten, erkend door reconversie van woongelegenheden, moeten voldoen aan alle erkenningsvoorwaarden, alsook passen in de programmatie gezinszorg. De andere evaluatiecriteria, die aanvragen prioriteren, zijn niet van toepassing op deze diensten.

De bepaling dat een dienst die erkend wordt, 15.390 uren in zijn eerste werkingsjaar ontvangt, blijft behouden. Dit komt overeen met een tewerkstelling van 10 VTE.

Er wordt ook nog een extra erkenningsvoorwaarde ingevoerd. Naar analogie van de vergunning voor een VAPH-voorziening wordt als erkenningsvoorwaarde toegevoegd dat nieuwe private initiatieven minimaal moeten voldoen aan de loon- en arbeidsvoorwaarden van het PC318.02. Voor bestaande private diensten, die momenteel niet zouden voldoen aan deze extra erkenningsvoorwaarde, wordt er een overgangsbepaling van 1 jaar ingeschreven.

De erkenningsvoorwaarde dat nieuwe initiatieven moeten voldoen aan alle erkenningsvoorwaarden voor een dienst GZAT, incl. de tewerkstelling van 10 VTE verzorgend personeel blijft behouden (art. 3 van het BVR van 24 juli 2009).

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 bepaalt dat het programma van de diensten GZAT uit programmacijfers gezinszorg en evaluatiecriteria bestaat.

Artikel 2 geeft de berekening van de programmacijfers weer. Deze berekening is niet nieuw.

⁴ Vesta is een systeem van elektronische gegevensuitwisseling tussen de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en de diensten voor logistieke hulp enerzijds, en Zorg en Gezondheid anderzijds.

⁵ Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering van XXX tot vaststelling van de regels voor het verlenen van een erkennings- of omzettingskalender en tot wijziging van de regels betreffende de voorafgaande vergunning.

Er wordt ook bepaald dat de minister de evaluatiecriteria vastlegt. Hij moet daarbij rekening houden met de invulling van de programmacijfers gezinszorg in een regionale stad, de toetsing van het werkgebied van de dienst GZAT aan de invulling van de programmacijfers gezinszorg, de datum van indiening aanvraag en de samenwerkingsverbanden met andere welzijnsvoorzieningen en vrijwilligersorganisaties. De criteria worden in deze volgorde gehanteerd.

Artikel 3 voert een nieuwe erkenningsvoorwaarde voor de diensten GZAT in. De private diensten GZAT moeten minimaal de loon- en arbeidsvoorwaarden van PC318.02 toepassen bij de tewerkstelling van hun personeel.

In artikel 4 wordt de 10%-regel voor nieuwe initiatieven vervangen. Er wordt opgenomen dat een procentueel deel van de extra te subsidiëren uren gezinszorg zal voorbehouden worden voor nieuwe initiatieven. Het procentueel aandeel mag nooit meer bedragen dan de procentuele ruimte in de programmatie, in het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de extra te subsidiëren uren gezinszorg worden toegekend. De berekening van de procentuele ruimte in de programmatie wordt gedefinieerd.

De effectief gepresteerde uren gezinszorg worden nader gedefinieerd. Deze uren bevatten ook de uren dagverzorging.

Tevens wordt aan de minister de delegatie gegeven om jaarlijks het aantal te erkennen nieuwe initiatieven te bepalen. Diensten die in het kader van het reconversiebesluit worden erkend, worden ook als nieuw initiatief beschouwd.

Artikel 5 voegt een overgangsbepaling toe. Diensten die op 1 oktober 2018 erkend zijn, hebben nog tot en met 31 december 2019 de tijd om te voldoen aan de extra erkenningsvoorwaarde, die in artikel 3 is opgenomen.

Artikel 6 regelt de datum van inwerkingtreding van het besluit.

Artikel 7 belast de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, met de uitvoering van dit besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Bijgevoegd voorstel heeft geen budgettaire weerslag. Nieuwe initiatieven GZAT kunnen immers maar erkend worden op voorwaarde dat er aan een nieuw initiatief 15.390 subsidiabele uren gezinszorg kunnen toegekend worden. Hier zijn we afhankelijk van de extra middelen die jaarlijks worden toegekend aan de sector gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15 juni 2018. De inspecteur-generaal stelt in zijn advies vast dat het voorliggend voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering geen invloed zal hebben op de uitgaven of ontvangsten van de Vlaamse overheid.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Een lokaal bestuur kan een aanvraag indienen om erkend te worden als een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

- 1 personeel: de toekenning van een erkenning gezinszorg gaat gepaard met de nood aan extra personeel (10 VTE verzorgend personeel na 1 jaar werking). De meerkost bedraagt de kostprijs van het extra personeel;

- 2 werkingsuitgaven: geen;
- 3 investeringen en schulden: geen;
- 4 ontvangsten: de extra uren gezinszorg, gepresteerd door verzorgenden, en de bijhorende omkadering worden gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid. Tevens hebben zij ook inkomsten van de gebruiker, onder de vorm van een gebruikersbijdrage die inkomensgerelateerd is;
- 5 conclusie: de meerkost voor de lokale besturen is voornamelijk een personeelskost. Deze kost wordt gecompenseerd door de subsidiëring door de Vlaamse Overheid en door de geïnde gebruikersbijdragen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

- 1 Het bijgaand voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/279 van 22 juni 2018.

Reguleringsimpactanalyse

- 2 Een reguleringsimpactanalyse is niet vereist, omdat er voor het voorliggend voorontwerp van besluit geen vrije beleidsruimte bestaat. Het besluit voert enkele bepalingen uit het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009 uit:
 - artikel 48, eerste lid en tweede lid: De Vlaamse Regering erkent voorzieningen, woonzorgnetwerken en verenigingen.

De Vlaamse Regering kan aanvullende erkenningsvoorwaarden vastleggen met inachtneming van de bepalingen van artikel 4 en hoofdstuk III. Die voorwaarden hebben onder meer betrekking op:

- 1° de hulp- en dienstverlening;
- 2° het personeel;
- 3° de werking;
- 4° de infrastructuur;
- 5° de wederzijdse rechten en plichten van voorziening en gebruikers;
- 6° het behandelen van de klachten van de gebruikers;
- 7° de initiatiefnemer of zijn vertegenwoordiger, die geen strafrechtelijke veroordeling mag hebben opgelopen voor feiten die verband houden met het aanbieden of organiseren van woonzorg;
- 8° de specifieke brandveiligheidsaspecten voor voorzieningen, met behoud van de toepassing van de federale basisnormen betreffende de brandveiligheid van gebouwen.
 - artikel 58, §1, eerste en tweede lid: De Vlaamse Regering bepaalt de programmatie van de voorzieningen met uitzondering van de diensten voor thuisverpleging en de groepen van assistentiewoningen, alsook de programmatie van de woonzorgnetwerken en van de verenigingen. De programmatie bepaalt,

met het oog op een evenredige spreiding afhankelijk van de behoeften, aan de hand van objectief meetbare criteria, de planning in de tijd en ruimte van ofwel het maximale aantal voorzieningen, woonzorgnetwerken en verenigingen, ofwel het maximale aantal plaatsen in voorzieningen, ofwel het maximale aantal subsidiabele uren woonzorg die een voorziening mag aanbieden ofwel het maximale aantal subsidiabele personeelsleden van een voorziening.

De Vlaamse Regering stelt per type van voorziening en voor de woonzorgnetwerken en verenigingen, de programmatie vast en kan zo nodig een werkgebied bepalen waar de activiteiten hoofdzakelijk plaatsvinden. De Vlaamse Regering kan specifieke regels bepalen voor de dagverzorgingscentra, vermeld in artikel 52.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft de erkenning van de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten over voornoemd voorontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin